

Örkény redivivus

JOC DE PISICI de Örkény István ● TEATRUL DE STAT din ORADEA, Trupa „Szigligeti” ● Data reprezentației: 9 octombrie 2000 ● Regia: Parászka Miklós ● Decorul: Meleg Vilmos ● Costumele: Kelemen Kata ● Ilustrația muzicală: Manfrédi Annamária ● Distribuția: Csíky Ibolya (Doamna Orbán), F. Márton Erzsébet (Giza), Czintos József (Viktor Csermlényi), Kiss Törék Ildikó (Paula), Gajai Ágnes (Șoricel), Kovács Enikő (Șlus), Bányai Irén (Cs. Bruckner Adelaida), Giacomello Roberto (Józsi), Borsos Barna (Ospătarul).

Piesa posedă valențe literare și scenice excepționale, oferind unor actori aflați la maturitate artistică prilejul de a străluci. Totodată, publicul maghiar are ca etalon câteva montări de referință și o adaptare cinematografică de mână întâi. În atare condiții, coroborate cu dificultăți financiare de neignorat, trupa orădeană a cutedat totuși să se oprească asupra acestei piese de virtuozitate. Într-un spațiu împărțit în patru compartimente apar apartamentul sărăcăcios al Doamnei Orbán, măsuța din cofetăria budapestană, locul binecunoscut al personajului Giza și o adevărată *mise-en-abîme*: colina cu copacul singuratic, locul de desfășurare a amintirilor din copilărie. Regizorul a construit spectacolul pe principiul simetriei, mizând pe două

momente de plasticitate artistică remarcabilă: amintirile din copilăria celor două surori Scalla (momentul dispariției tatălui și al apariției tânărului Viktor – o nebuloasă ce conferă un anumit ezoterism montării) și „jocul de pisici” dintre ele la senectute. Dialogurile prin telefon între cele două surori – Doamna Orbán, rămasă aproape muritoare de foame după naționalizare, o victimă a comunismului, însă deplin liberă în cuget, și Giza, care a ales emigrația în lumea liberă, dar e ținută într-un cărucior cu roțile – sunt excepțional susținute și interpretate de Csíky Ibolya și F. Márton Erzsébet. Csíky Ibolya ne-a demonstrat din nou talentul său plurivalent (să nu uităm că în deceniul opt era una dintre cele mai bune interprete de muzică

ușoară de expresie maghiară din România), partitura Doamnei Orbán fiind frenetic aplaudată la scenă deschisă. Cu economie de mijloace, F. Márton Erzsébet conferă personajului Giza sobrietate, dar și o mare încărcătură emoțională. Czintos József, actorul sătmărean invitat în spectacol, își pictează eroul, fostul cântăreț de operă mediocru, pălit de fiorul dragostei târzii, cu o paletă multicoloră. O surpriză plăcută ne rezervă Kiss Törék Ildikó în Paula, prietena și rivala în dragoste a Doamnei Orbán: o damă trecută de prima tinerețe, parșivă și grandomană în același timp. Gajai Ágnes, tânără actriță angajată în vara aceasta, pare ușor depășită fizic și mental, în Șoricel. Giacomello Roberto și Kovács Enikő schițează credibil înstrăinarea, simptom al vremurilor noi.

Joc de pisici, în viziunea lui Parászka Miklós, se înscrie în rândul montărilor notabile ale anului trecut; dacă nu pe plan național, măcar pe acela al teatrului de limbă maghiară din Transilvania.

Stracula Attila

Funia din casa de cultură

VIZITA BĂTRÂNEI DOAMNE de Friedrich Dürrenmatt ● TEATRUL „G. A. PETCULESCU” din REȘIȚA ● Data reprezentației: 3 decembrie 2000 ● Varianta scenică și regia: Mihai Lungeanu ● Scenografia: Anca Pâslaru ● Muzica: George Marcu ● Distribuția: Cita Cristea (Claire Zachanassian), George Drăgulescu (Alfred III), Gheorghe Vâlceanu (Boby), Ovidiu Cristea (Primarul), Alexandru Jitea (Roby/Koby), Dragoș Bucur (Toby/Loby), Marica Herman (Fiica lui III), Dana Manea (Soția lui III), Eugen Drăghin (Fiul lui III), Dan Mirea (Profesorul/Reporterul), Constantin Bery (Doctorul/Pictorul), Florin Ruicu (Polițistul/Șeful gării), Traian Tudorică (Preotul/Ziaristul), Camelia Ghinea (Nevasta primarului), Cristina Berivoescu (Fiica primarului), Florin Ibrași (Soții lui Claire).

Când eroii piesei lui Dürrenmatt, locuitorii orașelului minier Gullen, își deplâng degingolada cauzată de falimentul industrial, o discretă rumoare scoate la iveală iuțeala cu care publicul

reșițean percepe acest *lamento* ca pe o... vorbă despre funie în casa spânzuratului. Din fericire, însă, regizorul Mihai Lungeanu a ferit spectacolul de o prea puternică „ancorare în actualitate”, de ispita congruențelor

cu realitatea românească a momentului. Mai mult decât atât, negarea iluziei, în spectacol, se îngemănează cu rechizitoriul, cu rememorarea vinovăției fiecăruia, cu definirea contribuțiilor individuale la proliferarea răului. Nu întâmplător, apriga justițiară sosită la Gullen spre a-l pedepsi pe cel care a trădat-o și a împins-o în mocirlă este percepută de regizor și ca o fantasmă a morții, ca un avertisment privind erorile ce pot genera oroare. Motivul „înțoarcerii” și al răzbușării, ori cel al uciderii ființei iubite cândva și cel al ștergerii diferențelor dintre victimă și călău, ca și luciditatea opusă iluziilor deșarte sau rinocerizării colective dau seama de consonanța acestui text cu teatrul lui